

Motion till riksdagen 2021/22:1728

av Emma Hult (MP)

Krav vid förnyelse av körkort

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över vilka krav som ska ställas vid förnyelse av körkort och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om ytterligare krav ska ställas på läkare så att personer som är olämpliga för bilkörning verkligen anmäls och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Nollvisionen för vägtrafiksäkerhetsarbetet antogs av riksdagen 1997. Svenskt trafiksäkerhetsarbete har varit framgångsrikt och dödstaten i vägtrafiken har halverats sedan millennieskiftet. De senaste åren verkar dock minskningen av antalet omkomna i vägtrafikolyckor ha stannat av.

Under 2015 omkom 259 personer i vägtrafikolyckor vilket är ungefär lika många som de två föregående åren. Som en följd av detta beslutade regeringen i september 2016 om ”Nystart för nollvisionen”.

Det är bra, men räcker inte. Att förnya sitt B-körkort kräver idag inga mot-prestationer förutom ett förnyat foto och avgiftsbetalning. Därför borde det utredas vilka krav som borde ställas vid förnyelse av körkort.

Kunskap

Den teoretiska kunskapen för att få lov att köra bil testas endast en gång, och det då körkortet ska tas. Varje år förnyas och förändras regelverket utan att krav ställs på att körkortsinnehavares kunskap om dessa nya regler testas. Därför borde nya och förändrade regler tillhandahållas körkortsinnehavare på ett lättillgängligt sätt. Lämpligt borde vara att vid förnyelse av B-körkort vart tionde år också testa körkortsinnehavarens teoretiska kunskaper.

Synkrav

2013 infördes nya regler för tyngre körkortsbehörigheter vilket innebär att innehavaren behöver förnya sin behörighet vart femte år med hälsodeklaration och synintyg.

När det gäller körkort för personbil krävs endast synintyg när körkortsinnehavaren ansöker om lämplighetsintyg, vilket görs då personen ska börja övningsköra, och i många fall är personen då 16 år. Synen förändras genom hela livet och många gånger kommer synförsämringar och ögonsjukdomar smygande. Det är inte säkert att körkortsinnehavaren är medveten om att hens syn inte längre är tillräcklig för bilkörning. Därför vore det rimligt att vid förnyelse av körkort vart tionde år förutom nytt fotografi även bifoga ett synintyg.

Sjukdom

Om en läkare konstaterar att en körkortsinnehavare inte uppfyller kraven i föreskriften har hen ett ansvar att se till att patienten inte längre får köra bil. Om det handlar om ett tillfälligt sjukdomstillstånd kan en tillsägelse om att inte köra bil under en viss begränsad tid vara tillräcklig, om läkaren bedömer att patienten kommer att följa den. Annars är man skyldig att anmäla förhållandena till Transportstyrelsen.

Om en läkare gör bedömningen att det räcker med en tillsägelse och patienten ändå väljer att köra bil och blir stoppad av polisen så kommer patienten visa ett giltigt körkort och polisen har ingen aning om att personen inte är lämplig för bilkörning vid tidpunkten. I dessa fall då idag endast en tillsägelse från läkaren räcker är det kanske rimligare att läkaren även rapporterar dessa patienter till Transportstyrelsen och sedan får rapportera igen när personen uppfyller kraven för bilkörning.

Det har framkommit att läkare kommit överens med patienter som permanent är olämpliga för bilkörning att de inte ska köra och samtidigt väljer läkaren att inte rapportera det till Transportstyrelsen. En av orsakerna är att patienten gärna vill ha kvar sitt körkort som legitimation, vilket inte borde vara en rimlig anledning att få behålla körkortet. Därför bör det utredas hur det fungerar i praktiken idag och om ytterligare krav ska ställas på läkaren så att personer som är olämpliga för bilkörning verkligen anmäls.

Emma Hult (MP)